

WARTEN, DE PAROCHIEKERK VAN SINT MARTINUS

Geschiedenis :

ca 1200 bouwde men een romaans kerkje op de plaats van de tegenwoordige Hervormde kerk van Wergea. In de 2de helft van de 15de eeuw werd dit vergroot en verfraaid, vermoedelijk in gotische stijl. Dit gebouw werd in 1871 door de huidige Hervormde kerk vervangen. Over de geschiedenis van de Katholieke parochie tussen 1580 en 1710 is nauwelijks iets bekend. Tussen 1710 en 1862 werden diensten gehouden in een schuilkerk in de Jornahuispolder. In 1862 werd de nieuwe kerk ingewijd. Hoewel ook de naam Jansen genoemd wordt, is de architect vrijwel zeker H.J. Wennekers geweest, broer van de bouwpastoor. Hij bouwde een neogotische kerk, in de stijl die sinds 1853 voor veel Katholieke kerken toegepast werd. Aan de kerk werd nadien weinig veranderd, in 1939 vond een restauratie plaats, in de 60er jaren werd een nieuwe altaar geplaatst. Voor de jubileumviering van 1987 kreeg het gebouw een grondige opknappbeurt.

Exterieur.

De kerk is opgemetseld in donkere baksteen en de muren worden verlevendigd door lichte zandsteenbanden. De toren is later aan het plan toegevoegd, het portaal had uitgebouwd zullen worden. De toren heeft twee geledingen. De bovenste eindigt in driehoeken, waarin wijzerplaten. De ingang bevindt zich in de eerste hoge geleding en heeft een driehoekige bekroning. Hierboven een hoog opgaand raam. De toren eindigt in een hoge spits.

Interieur.

De gestucte kruisribgewelven rusten op driedelige wandschalken metgeornamenteerde kapitelen. In de kruisingen fraai siergewelf met een rozet. Ook de koortravee en de koorsluiting hebben een stergewelf. De tribune aan de westzijde beslaat drie gewelfvakken op dubbelzuiltjes met knopkapitelen. Boven de ingang naar het portaal een levensboom, in de borstwering van de tribune rozetten met vierpassen. Het niet meer gebruikte hoogaltaar dateert uit 1871 en is afkomstig uit een der ateliers van architect Cuypers, evenals de rustaltaren in de zijbeuken. Op het altaar zien we in nissen met houtsnijwerk torentjes de heiligen Martinus, Bonifatius, Petrus en Willibrordus. Daaronder het tabernakel en links de godslamp. Bij het plaatsen van het nieuwe altaar is een derde deel van de communiebank verwijderd. Op het gehandhaafde deel Bijbelse taferelen, onder andere de voetwassing, verder korenaren en druiven als symbolen van de Eucharistie.

De preekstoel is uit 1885 en heeft een driehoekige kuip met religieuze en Bijbelse voorstellingen. De troonhemel is rijk versierd, boven het hoofd van de predikant een symbolische voorstelling van de uitstraling van de Heilige Geest. Een deel van de biechtstoel is nog uit de oude kerk. Ook uit de oude kerk is de kleurrijke, barokke doopvont uit 1791 in de noord-westhoek. De ramen in het schip geven afbeeldingen van de 12 apostelen, daaronder de tekst van de geloofsbelijdenis. In de zijbeuken de Verdrijving uit het Paradijs en de Heilige Familie in Nazareth. In het koor onder andere Sint Martinus en de Bedelaar. Het oude orgel uit de schuilkerk heeft, hoewel in slechte staat, nog dienst gedaan tot 1911. In dat jaar bouwde de Leeuwarder orgelmaker Adema het huidige instrument. Het heeft 12 registers : manuaal 1 met 7, manuaal 2 met 4 en het vrij pedaal met 1 register.

De kruisweg is van de schilder F.H. Bach die eveneens portretten en landschappen schilderde. Een vroegere pastoor, de heer Lokin, was eigenaar van de staties en schonk ze aan de parochie bij zijn vertrek. De kerk bezit mooi zilver : uit de 18de eeuw een wierookbrander, een ciborie, een kruisbeeld met reliekhouder en een zilveren corpus, uit de 19de eeuw een pixys, kannetjes, hostiedoosjes, miskelken en een pateen.

G. Yedema
1989

Literatuur:

-Gerben Kamsma, Wiebe Sinnema, Engel Vrouwe e.a., 125 jaar Sint Martinuskerk; een sfeerbeeld. Warga, 1987

